

Dilini boş we biderek ýañramazlyga endik etdiren adamy, dilini many we düşbülük bilen jylawlamagy başaryan adamy güýç-kuwwatyň eýesi hasaplap bolar. Akyldan gapylka aýdylan, gör, näçe söz eýesini heläkçilige uçratdy. Baýlyk-maly, abraý-ady gitdi.

Awraam Linkolnyň bir sözi bar: “Dymyp durmagyňy adamlar akmaklyk hasap etse-de, gürläp, olaryň bu pikirini tassyklanyňdan, ýene-de dymyp duranyň gowudyr”.

Mundan müň ýarym ýyl ozal Omar ibn al-Hattab: “Her bir adam tä gürläýänçä meniň gözüme şeýle bir hormatly, şeýle bir eziz, gürlänsoň, hemme hakykat aýdyň ýüze çykýar. Kimiň-kimdigini belli bolýar” diýipdir.

Gerek ýerinde dymyp saklanmaklyk abraýly we eý görülyän häsiýetleriň biri. Ol göwünlerde, ýüreklerde hormat-sylagy oýarýar.

Taryhy ýazgylara görä, Luis XIV ýaş yetginjek wagty çeper gürlemekde, jaýdar sözlemekde, birini susdurmakda, dawa-jedelde üstün çykýandygy bilen buýsanar eken. Ýöne tagta çykanyndan soň ol mese-mälim üýtgäpdir. Az gürläp başlapdyr. Dymmaklyk, az gürlmeklik onuň esasy ýaraglarynyň we güýç-kuwwat çeşmeleriniň biri bolupdyr. Şol gürrünlere görä, hatda onuň wezirleri hökümdar bilen bir meseläni ara alyp maslahatlaşmak üçin hem ençeme sagatlap aram-karar tapman, hökümdara meseläni nädip aýtmagyň ugruny bilmän zowzuldap ýörer ekenler. Öz aralaryndan iki sany wekili saýlap, şol teklibi Luis XIV hödürlemäge zordan boýun eder ekenler. Ony nähili, haçan hödürlemelidigi hakda uzak wagtlaп kelle döwer ekenler. Geňeşden soňra, iki sany adam gorka-gorka bu teklibi hökümdaryň ygtyýaryna berip, ähli ýagdaýyny, taraplaryny jikme-jik beýan edenlerinden soňra, Luisiň dymmak haýбаты bilen baş atmasyndan soňra, ol ýerden dolanar ekenler. Hä-hawada bermez eken.

Birmahalky ýañra Luis XIV bu häsiýeti bilen hökümdaryň huzuryňa gelende her hereketiňe jogapkärçilikli çemeleşmelidigini gazanypdyr. Soňra bu hakda eser ýazan San Simon Luis hökümdary şeýle suratlandyrýar: “Her sözünü gyzyla gaplaýmaly edip satýan şeýle adamy hiç kim gören däldir. Onuň ýylgyryşlary hem, nazary-garaýyşlary hem, ondaky her bir edimgylym, hulk-häsiýet hem şeýle bir gözeldi. Ol üýtgeşik häsiýetli adamdy. Onuň beýikligi az sözlüligi bilen utgaşyp gidipdi”.

Şanur ALLANUROW
Daşoguz welaýatynyň
Beki Seýtäkow adyndaky mugallymçylyk
mekdebiniň talyby